

Список використаних джерел

1. Радченко О.П. Міжнародна економічна інтеграція агропромислового комплексу України в умовах глобалізації. *Інтелект XXI*. 2019. № 6 (1). С. 155-158.
2. Стратегія розвитку аграрного сектору до 2030 року. URL: <https://animal-show.kiev.ua/strategiya-rozvytku-agrarnogo-sektoru-do-2030-roku>.
3. Леськів І.Ю. Інноваційно-інвестиційний механізм формування і розвитку ринку м'яса та м'ясної продукції: дис. на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук: 08.00.03. Кам'янець-Подільський, 2019. 220с.
4. Павловська Л.Д., Заходим М.В. Забезпечення конкурентоспроможності продукції молокопереробних підприємств. Монографія. м. Житомир. Вид-во «Полісся», 2011. 228 с.

Наталія ЗЕЛІСКО,
кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки
Львівський національний університет природокористування,
Україна

ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО ЗАХИСТУ У ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

З метою підтримки стабільного функціонування підприємства, охорони його інтелектуальної власності, гарантування недоторканності майна, захисту інформації і інтересів стейкхолдерів, підтримання стійкого фінансового стану, розвитку міжнародних економічних відносин та досягнення інших цілей слід застосовувати інструменти економічного захисту підприємства.

Забезпечення результативності системи захисту підприємства в умовах міжнародної економічної діяльності потребує використання усіх можливостей, передбачених комплексом економічних, соціальних та організаційних заходів, що є у розпорядженні керівної системи підприємства. Вони функціонують на законних засадах у межах чинного нормативно-правового поля та відповідають принципам функціонування підприємства в умовах ринкової економіки [3]. Це знаходить своє відображення у інструментах економічного захисту, які

забезпечують стійкий до загроз стан підприємства та процесів його виробничо-господарської діяльності, що потребує ретельного дослідження.

Зовнішні небезпеки та загрози виникають за межами підприємства. Вони не пов'язані з його виробничою діяльністю, як правило, є такою зміною навколишнього середовища, яка потенційно може принести підприємству збитки [2]. До цих загроз, на нашу думку, необхідно віднести:

- недостатню розвиненість законодавчої та нормативно-правової бази, що дає змогу ефективно протидіяти недобросовісній конкуренції;
- екологічні загрози;
- загрози інформаційного характеру;
- неефективну роботу відповідних державних структур щодо створення сприятливих умов для проведення науково-технічних і техніко-технологічних досліджень;
- залучення кримінальних структур для впливу на конкурентів;
- відсутність детальної та об'єктивної інформації про суб'єктів економічної діяльності та їх фінансове становище; – низький рівень культури ведення бізнесу в ринковому середовищі;
- брендові (іміджеві) загрози.

Внутрішніми загрозами є:

- дії або бездіяльності (зокрема, навмисні і ненавмисні) персоналу підприємства (установи), що суперечать інтересам його місії та комерційної діяльності, наслідком яких може бути нанесення непередбачених витрат;
- витік або втрата інформаційних ресурсів (зокрема, відомостей, що становлять комерційну таємницю та/або конфіденційну інформацію);
- підрив його ділового іміджу в очах бізнес-партнерів;
- виникнення проблем у взаєминах з реальними та потенційними партнерами і можливість втрати та/або неукладення (пролонгації) подальших важливих договорів (контрактів);
- конфліктні ситуації з конкурентами, загроза життю та здоров'ю персоналу тощо.

На підставі розглянутого матеріалу під економічним захистом підприємства розуміють цілеспрямовану діяльність із збереження автономії підприємства, розвитку самобутності його виробничо-господарської і міжнародної економічної діяльності, задоволення потреб та інтересів стейкхолдерів, що оптимізує процеси управління та гармонізує фінансовий стан та міжнародні відносини. Її результативність забезпечується обґрунтованим використанням інструментів економічного захисту та дотриманням низки передумов.

Відповідно до цього, інструменти економічного захисту – це засоби збереження автономії підприємства, розвитку самобутності його виробничого господарської і міжнародної економічної діяльності, задоволення потреб та інтересів стейкхолдерів, які шляхом реалізації сукупності дій, що оптимізують процеси управління, гармонізують фінансовий стан підприємства, чим сприяють розвитку міжнародних відносин.

Їх функціональним призначенням є [4]:

1. Збереження автономії підприємства, розвитку характерних властивостей його виробничо-господарської і міжнародної економічної діяльності, що визначають конкурентні переваги підприємства та успіх на ринку;
2. Аналіз і попередження ризику у діяльності підприємства, вживання заходів оптимального покриття збитків, при їх наявності, аналізування результатів заходів по зниженню рівня ризиків, мотиваційна діяльність у сфері ризик-менеджменту тощо;
3. Нейтралізація негативного впливу на підприємства загроз соціально-економічного розвитку.

Методологічний підхід до фінансового захисту підприємств у процесі управління економічними конфліктами визначає вимоги до рівня фінансового стану підприємства, що забезпечується внаслідок застосування відповідних інструментів. Зокрема, у результаті застосування очікується: стабільна захищеність пріоритетних ринкових позицій підприємства, збалансованість

фінансових потреб та стану потенційних загроз підприємства, забезпечення передумов фінансового забезпечення стратегічного розвитку підприємства [1].

Характерними рисами інструментів економічного захисту підприємств в умовах міжнародної діяльності є:

✓ *науковість та системність* – це особливість, яка полягає у формуванні відповідної науково-методологічної бази використання інструментів економічного захисту підприємств в умовах міжнародної діяльності;

✓ *комплексність* забезпечує дієвість інструментів економічного захисту при поєднанні функціональних областей їх дії в умовах міжнародної діяльності;

✓ *фінансове забезпечення* – це один із елементів фінансового механізму на підприємстві, що передбачає покриття фінансових витрат;

✓ *інноваційність*, що передбачає врахування інноваційних розробок при економічному захисті підприємства в умовах міжнародної економічності;

✓ *стандартизація* – це процес встановлення і застосування стандартів при економічному захисті підприємства в умовах міжнародної діяльності;

✓ *мотивація*, що полягає у спонуканні працівників на використання інструментів економічного захисту при умові досягнення ними особистих цілей та цілей підприємства;

✓ *спрямованість на задоволення потреб стейкхолдерів*, що досягається у процесі співпраці при забезпеченні економічної безпеки підприємства;

✓ *розвиток HR-системи* – це цілеспрямована діяльність із розвитку кадрових ресурсів у процесів управління економічною безпекою підприємства.

Надійні економічні інструменти захисту підприємства є можливими до застосування лише за комплексного та системного підходу, що дає змогу забезпечити стратегічний розвиток підприємства, розробити тактичні та оперативні дії для мінімізації наслідків кризи, негативного впливу загроз.

Список використаних джерел

1. Беляєва Л. А. Актуальність впровадження системи захисту економічної інформації на підприємствах. Економічна та інформаційна безпека: проблеми та перспективи: матеріали Всеукраїнської науковопрактичної конференції (14 квітня 2017 р., м. Дніпро). Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ. 2017. С. 15-17.
2. Донець Л. І. Економічна безпека підприємства. Київ: Видавництво: «Центр учбової літератури», 2008. 240 с.
3. Маковоз О. С. Алгоритм управління економічним захистом підприємств агробізнесу. *Сталий розвиток економіки*. 2019. № 3 (44). С. 51-57.
4. Шпак Н., Гурський Ю. Інструменти економічного захисту підприємств в умовах міжнародної діяльності: сутність і особливості. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. № 1. С. 115-125.

Любов ІВАНОВА,
кандидат економічних наук, доцент,
Білоцерківський національний аграрний університет
Євгеній Назаренко,
здобувач вищої освіти ОС «магістр»
Київський національний економічний університет,
Україна

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ SWOT-АНАЛІЗ

Однією із необхідних умов успішного досягнення товаровиробником поставлених цілей є проведення комплексної оцінки зовнішніх і внутрішніх факторів, а також встановлення взаємозв'язків між ними. Так, зовнішні чинники визначають вибір цілей і засобів їх досягнення. Водночас фактори внутрішнього середовища визначають граничні можливості суб'єкту у досягненні цілей. Із метою забезпечення швидкої й адекватної реакції на зовнішні умови підприємству необхідно: обґрунтовувати та реалізувати конкурентноспроможні ідеї в області технології та організації виробництва і